

Suomen Monikkoperheet ry:n lausunto varhaiskasvatustilain uudistamista koskevan työryhmän esityksistä

Suomen Monikkoperheet ry
Ilmarisenkatu 17 A
40100 Jyväskylä

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo

Monikkoperhe

Kaikista synnytyksistä monisikiösynnytyksiä on noin 1,45 % (2011, THL). Kaksoset syntyvät vuosittain keskimäärin 850 perheeseen ja kolmoset 10-15 perheeseen. Puolet monikkolapsista syntyvät ennenaikaisesti ennen raskausviikkoa 37 ja lähes puolet joutuu tehohoitoon synnyttyään. Monikkoperheessä on keskimäärin 3,36 lasta (vrt kaikilla äideiksi tulleilla 2,23).

Hyväluoman (2010) tutkimuksessa kartoitettiin suomalaisten monikkoperheiden hyvinvointia. Kaksosten tai kolmosten syntymä perheeseen on haaste perheen jaksamiselle ja taloudelle. Monikkovanhemmat kokevat hankalimmaksi pikkulapsivaiheessa psyykkisen ja fyysisen kuormittavuuden (Hyväluoma, 2010, http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikko2008/tiedostot/raportti_web.pdf). Tutkimuksen mukaan päivähoitopalvelut ovat oleellinen osa monikkoperheen arkea. Hyväluoman (2010). Tutkimuksen mukaan monikkoperheet saivat juuri päivähoitosta parhaiten tukea ja apua perhe-elämäänsä liittyvissä asioissa, kun tuen saanti muutoin oli muita perheitä heikompaa.

Oikeus varhaiskasvatukseen (pykälä 11) Subjektiiivinen täysiaikainen päivähoito-oikeus monikkoperheessä, vaikka toinen vanhempi olisi kotona

Suomen Monikkoperheet ry kiittää esitystä siitä, että siihen on sisällytetty subjektiiivinen päivähoito-oikeus täyspäiväiseen varhaiskasvatukseen. Monikkoperheissä päivähoito turvaa lasten saaman hoivan, vanhempien jaksamisen sekä kuormittavassa arjessa työn ja perheen yhteensovittamisen. Mikäli päivähoito-oikeutta päädyttäisiin vastoin työryhmän esitystä rajaamaan, lakiin tulee sisällyttää täysiaikainen subjektiiivinen päivähoito-oikeus monikkoperheen arjen poikkeuksellisen kuormittavuuden perusteella. Monikkoperheen arjen poikkeuksellinen kuormittavuus on todettu suomalaisessa vertailututkimuksessa. Monikkovanhemmat kokevat itsensä hyvin stressaantuneiksi selvästi useammin kuin muut lapsiperheiden vanhemmat (Hyväluoma, 2010). Hoidon kuormittavuus johtuu siitä, että vanhemmilla on yhtäaikaaisesti hoidettavan kaksi tai kolme vauvaa tai pikkulasta, joiden tarvitsema perushoidon määrä on suuri. Vain kolmasosa kaksosista nukkuu yhtä aikaa, joten vanhempien väsymys ja levon puute onkin tyypillistä ja aiheuttaa hoitoavun tarvetta. Jos kaksoset tai kolmoset ovat syntyneet keskosina, lasten hoito kuormittaa vanhempia erityisen paljon.

Hyväluoman tutkimuksessa tuli esiin monikkoperheen erityinen tyytyväisyys päivähoitoon, mikä kertoo sen kyvystä vastata monikkoperheen tuen tarpeisiin. Niin valmisteilla oleva sosiaalihuoltolaki kuin lastensuojelun linjaukset pyrkivät siihen, että perheet tulevat tuetuksi ennen kuin varsinaiseen lastensuojeluun on tarvetta. Monikkoperheet ovat elämäntilanteensa perusteella riskialtis perheryhmä, jonka ennaltaehkäisevän tuen saanti on mahdollista turvata suurelta osin juuri päivähoitopalveluilla.

Vanhempien selviytymisen tukemiseksi monikkoperhe voi tarvita päivähoitopalveluja seuraavissa tilanteissa:

Suomen Monikkoperheet ry:n lausunto varhaiskasvatustilain uudistamista koskevan työryhmän esityksistä

- Monisikiöraskaus on riskiraskaus, ja odottava äiti voi joutua vuodelepoon tai toimintakyky on muutoin rajallinen. Päivähoitoa tarvitaan tällöin vanhemmille sisaruksille
- Monikkolasten synnyttyä perhe voi tarvita päivähoitoa vanhemmille sisaruksille perheen kokonaistilanteen tukemiseksi
- Vanhemman ollessa kotona päivähoitoa voidaan tarvita myös monikkolapsille erityistilanteissa.
- Vanhempien ollessa työssä päivähoitoa tarvitaan kaikille päivähoitoikäisille

Nämä kaikki tilanteet tulevat huomioon otetuksi silloin, kun perheillä on subjektiivinen oikeus täysiaikaiseen päivähoitoon, vaikka toinen vanhempi olisi kotona.

Täydennyskoulutus (pykälä 40)

Päivähoitohenkilöstön ja vanhempien kasvatuskumppanuutta on syytä korostaa. Monikkolasten osalta tämä tarkoittaa mm. sitä, miten lapsen kasvattajat tukevat kunkin lapsen yksilöllistä kehitystä. Monikkolasten yksilöllisyyttä tukee se, että päivähoitohenkilöstö on perehtynyt monikkolasten kasvun ja kehityksen erityiskysymyksiin ja mm. yksilöllisyyden tukemista helpottaviin toimintatapoihin. Täydennyskoulutuksessa tulisi huomioida se, että henkilöstö saa riittävästi tietoa perheiden monimuotoisuudesta. Monikkoperheiden osalta tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että henkilöstö tiedostaa riittävästi merkittävän roolinsa perheen arjen tukena ja kunkin monikkolapsen yksilöllisen kehityksen tukijana.

Varhaiskasvatuksen tavoitteet (pykälä 3)

Suomen Monikkoperheet ry kiittää siitä, että esityksessä on huomioitu kunkin lapsen yksilöllisen tuen tarve. Joskus päivähoitossa tai koulussa on otettu tavaksi sijoittaa kaksoset ja kolmoset aina eri ryhmiin tai aina samaan ryhmään. Tällaiselle aina samana toistuvalla tavalla ei kuitenkaan ole tutkimuksellista tukea, vaan ratkaisu on tehtävä erikseen jokaisen perheen kohdalla. Varhaiskasvatuksessa ei pitäisi luoda kaavamaista politiikkaa, jonka mukaan monikkolapset sijoitettaisiin aina samalla tavalla (aina eri ryhmiin, aina samaan ryhmään) vastoin perheen tahtoa. Kansainvälisen monikkolasten oikeuksien julistuksen (http://www.suomenmonikkoperheet.fi/monikko2008/tiedostot/monikkolasten_oikeuksien_julistus_suom_enk.pdf) mukaan monikkosisarusten keskinäistä suhdetta kunnioittavan arvioinnin tulee huomioida kehitykselliset ja koulutukselliset näkökohdat.

Päivähoitomaksuista

Monikkoperheessä taloudellinen kuormitus on huomattava useamman yhtäaikaisten lapsen vuoksi, sillä lastentarvikkeet hankitaan samanaikaisesti ja samankokoisina kaikille lapsille. Taloudelliseen tilanteeseen vaikuttaa myös se, että useamman lapsen saaminen kerralla on elämän eteen tuoma tilanne, johon perhe ei ole voinut etukäteen varautua. Perhe tekee suuria lisäinvestointeja asumiseen ja liikkumiseen, mikä aiheuttaa selvät pitkäkestoiset kulut kotitaloudelle.

Hyväluoman (2010) tutkimat monikkovanhemmat olivat varsin tyytyväisiä päivähoitoon, mutta tyytymättömiä päivähoitohintaan. Kun verrattiin monikkoperheitä muihin lapsiperheisiin (Hypa06-lapsiperheet), monikkoperheet olivat selvästi useammin erittäin tai melko tyytymättömiä päivähoitohintaan. Monikkoperheistä tyytymättömiä olivat keskituloiset perheet.

Päivähoitomaksujen määrittämisessä tulisikin huomioida monikkoperheen erityinen taloudellinen kuormitus, samanaikaiset päivähoitokustannukset useammasta lapsesta ja merkittävästi suurempi keskimääräinen lapsiluku.

Suomen Monikkoperheet ry:n lausunto varhaiskasvatustilain uudistamista koskevan työryhmän esityksistä

Lausunnon keskeinen sisältö

Pykälään 3 – Varhaiskasvatuksen tavoitteet

Suomen Monikkoperheet ry kiittää siitä, että esityksessä on huomioitu kunkin lapsen yksilöllisen tuen tarve. Joskus päivähoitossa/koulussa on otettu tavaksi sijoittaa kaksoset ja kolmoset aina samaan ryhmään tai aina eri ryhmiin. Tällaiselle aina samana toistuvalla tavalla ei kuitenkaan ole tutkimuksellista tukea, vaan ratkaisu on tehtävä erikseen jokaisen perheen kohdalla. Kustakin lapsesta johtuvien perusteiden eikä pelkän monikkouden perusteella. Kansainvälisen monikkolasten oikeuksien julistuksen mukaan monikkosisarusten keskinäistä suhdetta kunnioittavan arvioinnin tulee huomioida kehitykselliset ja koulutukselliset näkökohdat. Varei pitäisi luoda kaavamaista politiikkaa, jonka mukaan monikkolapset sijoitettaisiin aina eri ryhmiin tai aina samaan ryhmään.

Pykälään 11 – Oikeus varhaiskasvatukseen

Suomen Monikkoperheet ry kiittää esitystä siitä, että siihen on sisällytetty subjektiivinen päivähoito-oikeus täyspäiväiseen varhaiskasvatukseen. Monikkoperheiden riskialttiin ja kuormittavan elämänvaiheen vuoksi on tärkeää joka tapauksessa säilyttää monikkoperheiden subjektiivinen päivähoito-oikeus täysiaikaiseen varhaiskasvatukseen.

Monikkoperhe on lapsiluvultaan huomattavasti keskimääräistä suurempi lapsiperhe. Monikkoperheessä päivähoitoa saatetaan tarvita arjesta selviytymiseksi jo monisikiöraskauden aikana vanhempia lapsia varten. Lasten synnyttyä päivähoitoa saatetaan tarvita monikkolapsille tai heidän sisaruksilleen suuren perushoidon määrän ja vanhempien levon puutteen vuoksi, vaikka toinen vanhempi olisikin kotona. Monikkoperheen erityisestä kuormittavuudesta on tutkimuksellista perhetyypeittäin vertailtua tietoa myös Suomesta. Monikkoperheen subjektiivinen päivähoito-oikeus on tärkeää säilyttää varhaiskasvatukseen kaikissa tilanteissa.

Pykälään 40 – Täydennyskoulutus

Päivähoitohenkilöstön ja vanhempien kasvatuskumppanuutta on syytä korostaa. Täydennyskoulutuksessa tulisi huomioida se, että henkilöstö saa riittävästi tietoa perheiden monimuotoisuudesta. Monikkoperheiden osalta tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että henkilöstö tiedostaa riittävästi merkittävän roolinsa perheen arjen tukena ja kunkin monikkolapsen yksilöllisen kehityksen tukijana.

Päivähoitomaksut

Päivähoidon maksujen määrittämisessä tulisi huomioida monikkoperheen erityinen taloudellinen kuormitus, samanaikaiset päivähoitokustannukset useammasta lapsesta ja merkittävästi suurempi keskimääräinen lapsiluku. Päivähoidon maksut nousevat tietyssä ajanjaksona suuremmiksi kuin jos sama määrä lapsia olisi syntynyt yksitellen, mikä kuormittaa monikkoperheen taloutta muita lapsiperheitä enemmän.

Kunnioitavasti
Ulla Kumpula
toiminnanjohtaja

Suomen Monikkoperheet ry
Ilmarisenkatu 17 A
40100 Jyväskylä

toimisto@suomenmonikkoperheet.fi

www.suomenmonikkoperheet.fi

Yhteyshenkilö
Toiminnanjohtaja
Ulla Kumpula
p. 050 3280 730

toiminnanjohtaja@suomenmonikkoperheet.fi